

Nuoruus

Pojat Villamolla. Vasemmalta Einari Nurminen, Olavi Koskinen, Aarne Linna, Väinö Linna ja Eino Linna.

Väinö vieraili Urjalassa Tampereelle muutettuaan. Kuva on otettu Villamolla vuonna 1939. Kuvassa Väinö on etualalla ja Väinön äiti Maija oikeassa reunassa.

Virtsakaivon täyttöä.

Väinö on kuvassa noin 12-13-vuotias.

ENSIMMÄISET TYÖPAIKAT

Jo koulussa ollessaan 10-vuotias Väinö oli kesäisin äidin mukana Velkan sivutilan perunamaalla nostamassa perunaa. Hän teki töitä myös kartanon turnipisipellolla urakkapalkalla. Lapset kirkivat ja harvensivat peltoa. Päivät olivat pitkiä ja raskaita, mutta poikaan ei voinut lähteä. Myös heinätoissa käytiin. Viimeisenä kesänä ennen rippikoulua Väinö oli töissä Loimaalla, Marttilan talossa, Kauhanojan kylässä. Väinön sisaren Hiljan mies oli talossa pehtoorina ja Väinö pääsi sinne maatoihin pelolle. Väinö oli tuolloin 14-vuotias.

NOKOORI

Rippikoulun jälkeen Väinö pääsi töihin Nokoorin sahalle, joka oli myös Honkolan kartanon omistuksessa. Väinö työskenteli ensin rippaopikana kärräten kiskovauunuilla rimoja rimalaanille. Vähitellen hänen toimenkuvansa laajeni ja hän pääsi töihin myös höylälle, josta siirtyi lautatarhalle ja kanttisirkkelin käyttäjäksi. Lopulta hän yleni sahalle hankitun puukaasumootorin käyttäjäksi. Työpäivien jälkeen Väinö oli yltä päältä noessa ja konerasassa. Asema konemiehenä oli kuitenkin toinen kuin päivääläisenä pelolla työskennellessä.

Samaan aikaan, kun Väinö oli sahalla töissä, perhe muutti vanhasta Linnan torpasta Villamolle, kartanon sivutilalle. Asunto oli työvään asunorakennuksessa. Siinä oli huone ja keittiö. Mukana muuttivat vielä kaikki viisi lasta. Elettiin syksyä 1936. Työt Nokoorin sahalla jatkuivat, mutta muoron jälkeen matka töihin oli pitkä. Keväällä 1937 Väinö siirtyikin Villamolle maatoihin ja hanttihommiin. Jonkin ajan kuluttua hän pääsi ajamaan viljakuormia ja mukaan myllymarkkole. Tämän lisäksi työkeikkoja tehtiin

kartanon ulkopuolelle. Väinö kävi metsätöissä Mäki-Vihtorin metsässä Paterunkulmalla.

VAPAA-AIKA

Pikkujuhlaja poikien kiinnostus alkoi kohdistua erilaisiin vapaa-ajan viettoihin. Väinö osti ensimmäisen polkupyöränsä, jolla hurautti äkkiä vaikka asemalle. Se merkitsi eräänlaista arvonnousua, kun pystyi käymään asemalla pyörähtämässä.

Murossiässä lukuharrastus jäi vähemmälle. Lukeminen oli kuitenkin nuorelle Väinölle tärkeää edelleen. Kun muut lähtivät tansseihin Honkolan lavalle, Väinö saattoi jäädä lukemaan.

Kävi Väinö tansseissakin, mutta usein hän tuli paikalle myöhemmin. Eikä hän tanssinut. Hän oli ujo, ja tanssiminen oli lisäksi hieman vanhempien harrastus. Työt eivät vielä tässä vaiheessa kiinnostaneet. Se aika tuli myöhemmin. Sen sijaan Väinö kävi mielellään katsomassa urheilukilpailuja Honkolan kentällä.

Viimeisenä kesänä Villamolla pojat keitivät kiljua muurahaispesässä. Väinö oli tuolloin 17-vuotias. Tämä jäi viimeisen Urjalan kesän huvitukseksi.

Väinön kertomana:

"Meillä oli tapana kylän pojilla tehdä kiljua. Niin me teimme sitä, ostimme, ennen oli vaarin-kaljaa ja taitaa olla vieläkin semmonen kymmenen litran pullo. Pantiinko sinne nyt kaks kiloo sokeria ja kahden markan hiiva ja muurahaispesässä käytettiin. Sitten juatiin sitä porukalla ja. Ja eräs panos räjähtikin. Se oli niin kun pommi olis ollut muurahaispesässä. Sen teki kukin vuorollaan sitten aina."

KOHTI TAMPERETTA

Väinö oli alle 18-vuotias ja pienikasvuinen. Maatyöt ja metsätöyt eivät hänen kokemattomu-

tensa ja hennon rakenteensa vuoksi tuottaneet toivotun tulosta ja palkkiot jäivät usein pieniksi. Väinö tiesi haluaansa joutain muuta. Pääros Tampereelle lähdistä kypsyi pikkujuhlaja. Mahdollisuus työpaikasta Finlaysonilla oli otettu puheeksi, kun Väinön äiti vieraili Urjalassa. Äidin sisar asui Tampereella ja työskenteli Finlaysonin kehräämössä. Maija Linna kyseli sisarensa mieheltä, Finlaysonin sorvari Heikki Koskiselta, työpaikkaa Väinölle. Työpaikka luvattiin, mutta Väinö oli ensin epävarma lähdöstään. Hän työskenteli vielä kesän ja alkusyksyn kartanon maatoissa. Lopullisen päätöksen hän teki kuitenkin jo samana syksynä. Elettiin vuotta 1938.

Päätöksen taustalle liittyy eräs erittäin raskas työpäivä virtsakaivontyhjennyksineen, jonka Väinö on lertonut varmistaneen lopullisen valinnan.

Väinön kertomana:

"Mä ajon virtsaa lantakaivosta pelolle. Ja kun mä nostin banan, niin se bevonon nykäsi, jollon minun vaatteilleni levis tätä virtsaa."
"Tää on kyllä totta tää virtsanajo ja kastuminen, mutta ei sitä päätösä sillä perusteella tehty. Sinä iltapäivänä minä sen kyllä tein. Luultavasti tämä virtsanajon itäytyy, se hajuu ja kaikki jotenkin vaikutti, kun se horjuu oli. Se oli lauvantapäivä ja minä menin ja pyysin tätä asesurskalta loppuilla."
Seuraavana päivänä hän oli matkalla kohti Tampereetta mukanaan matkalaukku, pahvilaatikko ja kessuja matkaeväiksi. Tampere oli ensimmäinen kaupunki, jonka Väinö näki.

Väinö ja Tammipuron Eino ajoivat Villamolla hevosia nimeltään Yrjö ja Poke.

Olli Linna.

Ympäristön nuoret kokoontuivat mielellään Linnoilla. Yhdessä vietettiin aikaa, laulettiin ja keksittiin lauluihin uusia sanoja.

Väinön sisko Hilja ja aviomiehensä Einari Nieminen.

Magnus von Wrightin maalaus Honkolan kartanosta vuodelta 1867. Kuva: Kansallislageria.

Villamon asunto oli perheelle ensimmäinen, jossa oli sähkö. Perhe asui Villamolla vuosina 1936-1939.

Urjalan asema.

Honkolan lavalla käytiin tansseissa. Toinen tanssipaiikka oli Kangasmäen puuri eli Kangasmäen liirumi. Se oli tasaiseksi tallettu keto metsän laidassa. Jonne kerääntynyt tanssimaan ja viettämään aikaa. Kajoon Otto soitteli siellä haitaria. Hänen sanontojaan päätyi myöhemmin Väinön kirjoittamiin kirjoihin.

Urjalan kirkonkylä 1900-luvun alkupuolella.

Hilja ja Einari.

Retkellä Kikurinjärvellä.